

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№6

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 1103 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-iyunda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni shakllantirishda xitoy va rossiya investitsiyalarining qiyosiy tahlili.....	20
Malikov Numonjon Kamalovich	
Raqamli texnologiyalarning makroiqtisodiy barqarorlikka ta'siri	26
Sherzod Rajabov, Istora Abdusalomova	
Reducing inequality through human capital development: a comparative analysis of policies in the european union and uzbekistan	30
Iloxmonov Jaxongir Alisher o'g'li	
Hududiy raqamli infratuzilmaning xizmat ko'rsatish sektoriga ta'siri: samarqand viloyati misolida	39
Musinov Dilshod Sultanovich	
Ways to improve quality in hotels through digital technologies	44
N.A. Rakhmonova	
Проблемы и пути внедрения механизма налогового стимулирования центров инновационного роста нового узбекистана.....	48
Умаров Б. С.	
Влияние протекционистской политики на инвестиционные стратегии промышленных предприятий.....	55
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Fiskal siyosat tahlili: aholi bandligi; aholi daromadlari; soliqqa tortish.....	61
Isroilov Boxodir Ibragimovich, Navruzova Farog'at Abdihamid qizi	
Problems in entrepreneurial potential development: a comprehensive analysis of contemporary barriers and challenges	67
Baxtiyor Xabibullayev Abdulvoxid o'g'li	
Tijorat banklarida aholi omonatlarining jozibadorligini oshirishning metodologik asoslari va amaliy yo'nalishlari	73
Xakimov Zoxid Norbo'tayevich	
To'lov aylanmasining mohiyatini aniqlashda to'lov va to'lov oqimlarining roli.....	78
I.F.Sayfiddinov	
Moliyaviy inklyuzivlikni ta'minlovchi samarali soliq siyosati.....	83
Artikov Ne'matulla Abdusalamovich	
Youth, digital finance, and the gig economy in uzbekistan	86
Akmal Boymurodov	
Aktsiyadorlik jamiyatlari korporativ boshqaruvda qaror qabul qilishda raqamli texnologiyalardan foydalanish masalalari	91
Xabibullaeva Shirinxon Tohir qizi	
В условиях трансформации обеспечение развитие образования и нуки в сфере подготовки управленческих кадров	98
Суюнов Дилмурод Холмурадович	
Ипотечное кредитование как инструмент социальной политики в узбекистане	104
Базарова Нигора Равшановна	
Kichik biznes subyektlari tomonidan hudud aholisi bandligini ta'minlashning ijtimoiy va iqtisodiy natijalari.....	110
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
Kichik korxonalar istiqbolli hududlarda sanoat ishlab chiqarish holati dinamikasi.....	114
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
Banklarning aktivlarini daromadliligini oshirish yo'llari	118
Elbusinova Umida Khamidullaevna	

Ekologik omillar o'zgarishining dehqon xo'jaliklari yalpi hosiliga ta'siri	123
Otamurodova Dildora Abdukrimovna	
O'zbekiston tijorat banklarining yashil iqtisodiyotdagi o'rni	128
Eshev Furqat A'zamovich, Ibragimova Feruza Axtamovna, Jumanazarova Malika Baxtiyorovna, Raxmatova Mohina Dilmurod qizi	
Использование интеллектуальных технологий в процессе обслуживания клиентов банка	132
Хашимова Дилёра Пахритдиновна	
Innovatsion faoliyatning moliyaviy rag'batlantirish va boshqaruv samaradorligini belgilovchi omil va jihatlari.....	138
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
Import tovarlari bo'yicha aksiz solig'ini undirishning nazariy asoslari.....	143
Abdurasulov Murodjon Bahrom o'g'li	
Роль цифровых валют центральных банков в модернизации платёжной инфраструктуры: мировой опыт и перспективы Узбекистана	150
Срожиддинова З.Х., Тухтасинова Д.Н.	
Tijorat banklarida chakana to'lov tizimlarini nazariy asosi.....	155
Sultonov Davronjon Rustam o'g'li	
Tikuv-trikotaj korxonalarida raqobatbardoshlikni oshirishda strategik menejmentning roli	161
Mamatraimov Islom Mamanazarovich	
Ta'lim, ekologiya va raqamlashtirish sohalarida bolalar va o'smirlar turizmini integratsiyalash: xalqaro tajribalar va O'zbekiston.....	170
Islomova Dilrabo Salomovna	
Iqtisodiy masalalarni matritsalar nazariyasi asosida modellashtirish va python dasturlash tilida yechish.....	175
Tojiyev Ilhom Ibraimovich, To'rayeva Feruza Dilmurodovna, Namozova Barchinoy G'ayrat qizi, Baxronova Zuhra Otaniyoz qizi	
Pul bozori barqarorligini ta'minlashda tijorat banklarida likvidlikni boshqarish samaradorligi	188
Sattorova Nasiba G'aniyoz qizi	
The role of digitalization of healthcare in the implementation of the safe city project	192
Akbarjon Iminov	
Аутоиммунные поражения центральной нервной системы, возникающие после стрептококковой инфекции	198
Умарова Саодат Сулаймоновна, Нормакматов Бахтиёр Ботиралиевич	
Iqtisodiyotiga yo'naltirilgan investiyalar tahlili.....	204
Namozov Olim Botirovich	
Creating a favorable climate for investment in agriculture	209
U.I.Djumaniyazov, B.J.Mirzaev	
Davlat ishtirokidagi korxonalarni korporativ boshqaruvni xalqaro standartlari asosida takomillashtirish	214
F.Djalilov	
Davlat tibbiyot tashkilotlarida ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy su'g'urta qilish xarajatlarini hisobi.....	222
Kuliboyev Azamat Shonazarovich	
O'zbekistonda bank operatsion xarajatlari buxgalteriya hisobi.....	227
Qurbonova Sitara Vahobjon qizi	
O'zbekistonda kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarini rivojlantirishning strategik yo'nalishlari.....	233
Musayev Ozodjon Shavkat o'g'li	
Пути обеспечения стабильного экономического роста в условиях перехода к зелёной экономике, совершенствования государственной экономической политики и повышения эффективности внедрения принципов цикличной экономики.....	237
Худайбергенова Адалат Негматуллаевна, Убайдуллаев Сирожиддин Жамшидович, Файзиёва Хамида	

Кудратовна, Эшбоев Миржалол Бахромович	
O'zbekiston sanoatining iqtisodiy holatini baholash	241
Mamanazarov Oybek Shomurodovich	
Maktabgacha ta'limda tayanch kompetensiyalarni shakllantirishda matematika va savod asoslarining didaktik yechimlari.....	247
Mingboyeva Guldorxon Maxmudovna	
Soliq tizimida soliq riskini baholash uslubiyoti.....	252
Nasimov Ravshanjon Azimovich	
Budjetni rejalashtirish tizimida jismoniy shaxslar daromadlari bo'yicha prognozlashni takomillashtirishning metodologik asoslari	260
Babaev Shavkat Bayramovich	
Понятие и сущность денежного потока в системе финансового управления.....	267
Машарипова Шахло Адамбаевна	
Yashil mehmonxonalarda strategik tahlil metodologiyasi	274
Rasulova Nigora Yusupovna	
Цифровая трансформация: новые возможности и современные тенденции в управлении бизнесом и инвестициями.....	279
Баратова Динора Алишеровна	
Mehmonxonalarda xizmat ko'rsatishning sifati va samaradorligini baholash.....	283
Ikromov Akbar Farxod o'g'li	
Модель внедрения open banking в Узбекистане: предложение на основе международного опыта и локальных особенностей.....	288
Камалов Шухрат Камалович, Аскарова Дилором Хожимуратовна, Баходиров Жасурбек Олёрбек ўғли, Маликов Шохрух Шокирович, Тенгелова Фарангиз Мажид кизи	
O'zbekistonda islom moliyasini joriy qilishning yo'llari	295
Ashurbayev Farrux Alisher o'g'li, Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
AQSH tajribasiga ko'ra eksportni iqtisodiy o'sishga tasiri	299
D.E.Qarshiev	
Iqtisodiyotni tartibga solish orqali aholi farovonligini oshirishning ahamiyati	304
Berdibekov A.	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish va aholi moliyaviy savodxonligini oshirishda inklyuziv molianing ahamiyati.....	308
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Problems of the financial mechanism influence for stable and inertial development of enterprises.....	313
Zaynalov Jakhongir Rasulovich, Alieva Susanna	
Tibbiyot turizmni rivojlantirish va uning salohiyatini iqtisodiy baholashning ilmiy va uslubiy asoslari	317
Vofaxojayeva Dilafruz Marufovna	
Turistik destinatsiyalar va raqamli marketing texnologiyalari orqali turizm barqarorligini transformatsiya qilish	322
Nurmuhammadxon Oppoqonov	
Kichik va o'rta biznes moliyaviy barqarorligining kambag'allikni kamaytirishdagi ahamiyati.....	327
Djamalov Xasan Numanjanovich	
Qoraqalpog'iston respublikasida turizmni rivojlantirishning tashkiliy va iqtisodiy salohiyatini baholash.....	335
Xoshimov Baxrom Baxadirovich	
O'zbekiston turizm sektorida tog' turizmining ulushi.....	343
Alimov Abduvakil Komil o'g'li	
O'zbekiston respublikasida investitsiya faoliyatini moliyaviy boshqarish va bunda xorij tajribasi.....	348
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	

Tadbirkorlik faoliyatini samarali boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning holati.....	354
Sattarov Xayrulla Fayzullayevich	
Tadbirkorlik faoliyatida innovatsiyalarni rivojlantirish strategiyasini tanlash va asoslash	358
Shakirova Madinaxon Gafurdjanovna	
O'zbekistonning xalqaro valyuta-moliya tashkilotlari bilan o'zaro hamkorlik aloqalarini mustahkamlash yo'nalishlari.....	362
Gulmurodova Marjona Olimjon qizi, Turg'unova Zohida Shavkat qizi, Umida Yuldasheva	
Jismoniy shaxslarning daromadlarini soliqqa tortish tartibini takomillashtirish.....	367
Bobomurotova Manzura Panji qizi	
Aksiyadorlik jamiyatlari va qimmatli qog'ozlar bozori o'rtasidagi iqtisodiy munosabatlar	372
Berdaliyev Javohir Jahongir o'g'li	
Farg'ona viloyati mahallalarida tadbirkorlikni va hunarmadchilikni rivojlanishi holati tahlili	379
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich	
Проблемы охраны окружающей среды и формирования «зеленой экономики»	389
Ёдгорова Мухайё Шухратовна, Иминова Наргиза Акрамовна	
The evolution of passenger transport in uzbekistan and its impact on economic growth.....	392
Naubetova Ziyada Niyet kizi	
Davlat tibbiyot tashkilotlarida ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug'urta qilish xarajatlarining hisobi.....	397
Kuliboev Azamat Shonazarovich	
Jahon sug'urta amaliyotining O'zbekiston sug'urta bozorining rivojlanishiga ta'siri	402
Kuvatova Dinara Anvarovna	
Milliy iqtisodiyotda xorijiy investitsiyalarning ahamiyati va ta'sir mexanizmlari	406
Abdullayev Zoxid Xolxo'jayevich	
Xaridorlar bilan hisob-kitoblar auditida moliyaviy tahlil usullarini qo'llash xususiyatlari.....	411
Sagimbaev Sultanbek Turdibay o'g'li, Sultamuratov Qallibek	
The function and value of commercial banks in fostering capital market growth	416
Isakov Janabay Yakipbaevich	
Raqamli texnologiyalarning korxonalar risk boshqaruvidagi rolini swot tahlili orqali tadqiq etishning ahamiyati	427
Tojimatov Izzatbek Ikromali o'g'li	
The state and development trends of business process auditing in joint-stock companies in uzbekistan.....	439
Utegenova Sarbinaz Turdimuratovna	
Mamlakatimizda amaldagi budjetlararo munosabatlarning tartibi hisobi, hamda uning ahamiyati	444
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li, Saydullayeva Zeboxon Shukrilla qizi	
Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni boshqarishni takomillashtirish	462
Xaydarova E'zoza Shukurullayevna, Li Zin Bo	
Barqaror rivojlanish va yashil iqtisodiyotning mamlakatimizda so'nggi yillardagi oshib borayotgan ahamiyati	467
Bahodirova Mohigul	
Conceptual framework for boosting the financial and economic performance of investment projects in industrial enterprises.....	472
Sarriev Kahraman Ramatullaevich	
Bandlik va ayollar tadbirkorligi	477
Ibodullayeva M.S.	
Mamlakatimiz yalpi ichki mahsulotini ekonometrik prognozlash.....	482
A'zamov Musurmon Axmadovich, Islomov Javohir	

Eksport siyosatini tadbirkorlik faoliyati rivojlanishiga ta'siri	488
Suvonov Ibrohim Izbosarovich, Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
Aholini ish bilan ta'minlashda qishloq aholisini mehnat salohiyatidan foydalanish.....	492
Noiba Qodirova Maxmud qizi	
Yashirin iqtisodiyotni kamaytirishda rasmiy bandlik va moliyaviy munosabatlarni rivojlantirish	497
Xalimbetov Farxad Bagibekovich, Reyimberdiyev Baburbek Adilbek o'g'li	
Analysis of touristic potential and capacity of ecotourism sites	501
Abdurakhmanova Akida Faizulla kizi	
Xorijiy investitsiya ishtirokidagi korxonalarni moliyalashtirishni takomillashtirish.....	509
Salohiddinov Jaloliddin	
Infratuzilma va bozor infratuzilmasi tushunchalarining nazariy tavsifi	516
G'aniyev Botir Baxtiyorovich	
O'zbekiston va xorijiy davlatlarda aksiyadorlik jamiyatlarining qimmatli qog'ozlar orqali kapital yig'ish strategiyalari	520
Dilnozaxon Muxitdinova	
Iqtisodiy inqiroz paytida korxonalarda likvidlikni boshqarish strategiyalari	527
Abdusalomova Nodira Bakhodirovna, Jabborova Sevinch Xusanovna	
O'zbekistonda islomiy mikromoliyaviy xizmatlar orqali ish bilan bandlikni oshirish istiqbollari.....	532
Mamatkulov Humoyun Bobir-ugli	
Textile enterprises and changing market conditions: integration of demand analysis, trend forecasting and strategic assortment management	536
Ikramova Nodira Burkhon kizi	
Aksiyadorlik korxonalari boshqaruv tizimida korporativ madaniyatni takomillashtirish	540
Umarkhodjaeva Muyassarhon Ganievna, Omanova Nargiza Rustam qizi	
Moliyaviy faoliyat natijalari hisobi va auditini takomillashtirish.....	548
Po'latov Xudoyberdi Uktamovich, Abduxoliqov Isomiddin Ikrom o'g'li	
Rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda iqtisodiyotning real sektori korxonalariga kreditlar bo'yicha foiz stavkalariga ta'sir ko'rsatishda markaziy banklarning qayta moliyalash stavkalarining rolini tahlil qilish	553
Jabbarov Eliboy, Abdullayeva Charos Abdullo qizi	
O'zbekistonda qishloq xo'jalik mahsulotlarini qayta ishlashda innovatsiyalarning roli va iqtisodiy samaradorligi	558
Raximov Baxromjon Ibroximovich, Solohiddinov Nuriddin Sirojiddin o'g'li	
Sirkulyar iqtisodiyotni rivojlantirish orqali chiqindilarni boshqarish muammosini bartaraf etish yo'llari	563
Narzullayev Elmurod Shuxrat o'g'li, Hamrokulov Ulug'bek Abdurahmatovich	
Korxonani samarali boshqarishni ta'minlash strategiyalari	567
D.Mutalova	
Masofaviy ta'lim platformalarining qiyosiy tahlili va funksional xususiyatlari.....	571
Nabieva Nilufar Nabi qizi	
Raqamli iqtisodiyotning jamiyat hayotiga ta'siri.....	577
Aripova Ziyoda Xayrullayevna, Nurmuxamedova Tursunoy Usmonovna	
Transportda turistik xizmatlarni boshqarish mexanizmini takomillashtirish.....	581
Tuychiyev Anvarjon Muxtorjonovich	
Ipak yo'lining tarixiy madaniy merosi va hunarmandchiligi: dolzarb muammolar va tadqiqot istiqbollari	584
Xushnazarova Maxzuna Gulamdjanovna	
Eksport faoliyatini rag'batlantirishda institutsional va moliyaviy mexanizmlarning roli.....	589
Umarkulov Kodirjon Maxamadinovich	

Elektron pul evolyutsiyasi.....	595
Marpatov Mavlonxon Dadashevich	
Yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida sanoat korxonalarining roli.....	600
Nasullayeva Yoqutoy Nasim qizi	
O'zbekistonda turizm marketingi va raqobatbardoshligini oshirish	606
Ikramova Nasiba Axmadovna	
Kambag'allikni qisqartirishning zamonaviy yo'nalishlari.....	610
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Shodiyev Fazliddin Qalandar o'g'li	
Jamiyatda imkoniyati cheklanganlarning bandligini ta'minlashning ijtimoiy-iqtisodiy asoslari.....	615
Tilavova Munisa Maxmudovna	
Moliyaviy matematika vositalarining O'zbekiston kredit tizimidagi qo'llanilishi.....	620
Shamsiyeva Nigora Rafiq qizi	
Ecological sustainability in tourism: regional practices and global reflections.....	626
Sayyora Safaeva	
Quyi amudaryo mintaqasida turli darajadagi destinasiyalararo ixtisoslashgan klasterlarni shakllantirish asoslari va ularning o'ziga xos jihatlari.....	631
Doschanov Tangirbergen, Ollanazarov Bekmurod Davlatmurotovich	
Fine dining restoranlarida marketing strategiyalarining shakllanishi va mijoz jalb qilishda ularning ahamiyati.....	641
Jumaniyazova Sarvinov Mansur qizi	
Soliq to'lovchilarning majburiyatlari bajarilishini kontseptual asoslari va shartlari asoslari xususida.....	644
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich	
Davlat sektoridagi tashkilotlarda smetalar tuzish tartibi	651
Abdulaziz Norquchqorov Ziyadullayevich	
Качественное развитие рынка труда узбекистана.....	657
Мамадалиева Хафиза Холдаровна	
Kichik biznes subyektlarining aholi bandligini ta'minlash orqali kambag'allik darajasini pasaytirishdagi o'rni.....	664
Maxamadaliyev Boburbek Baxodir o'g'li	
Устойчивое развитие esg-менеджмента: от тренда к фундаментальной стратегии выживания и процветания.....	670
Собирова Нилуфар Бекпулат кизи	
Sirdaryo viloyatida investitsion faollikni oshirishda davlat va xususiy sektor hamkorligi	676
Mamatqulova Muxlisa Komiljon qizi	
Qurilish loyihalarini moliyalashtirishning milliy va xalqaro tajribasi	681
Yashin Iboyev	
Xizmatlar sohasida innovatsion muhitni yaratishning dolzarb masalalari.....	687
Kamoliddin Mamatqulovich Ibodov, Jamshid Abduxaliqovich Xolboyev	
Sanoat korxonalarining raqobatbardoshligini boshqarishda tovar aylanmasi tahlili.....	692
Jumayeva Gulrux Jo'raqulovna	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda innovatsion faoliyatning moliyaviy va boshqaruv hisobini takomillashtirish masalalari	698
Xushvaqtova Nozanin Nurbek qizi	
Effect of processing on nutrients in tomato products.....	706
Ergasheva Muhabbat Komil kizi	
Asosiy vositalarni davomiy (uzluksiz) baholash.....	710
Kuziev Islom Nematovich, Raxmonov Xurshidbek Shavkat o'g'li	
Sun'iy intellekt: Markaziy banklarni qanday o'zgartirmoqda?	715
Shahboz Qozoqov Ortiqbaevich	

Kichik biznes subyektlarida tashkil etilgan baliqchilikka ixtisoslashgan xo'jaliklarning mamlakat oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashdagi o'rni.....	720
Vazirov Azamat Yoqubjonovich	
Korxonalarining marketing faoliyatini strategik rivojlantirish yo'nalishlari.....	725
Isokboeva Zilola Rustam qizi	
К целям повестки 2030: анализ экономических индикаторов узбекистана	728
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
Современное состояние исследований в области использования цифровых технологий в инвестиционной деятельности	734
Ирмухамедова М.Д.	
Tijorat banklarining raqamli transformatsiyasi jarayoni, uning imkoniyatlari va xavf-xatarlarini tahlil qilish.....	741
Eshqobilov Ahmat Jovliyevich	
Aholi sonining o'sishi va iqtisodiy infratuzilmaga yuklanish: hududiy tahlil	745
To'rayev Nurbek Baykulovich	
O'zbekistonda oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash va boshqarishning hududiy rivojlantirish strategiyasi	751
Nuraliev Temurjon Erkinjon o'g'li	
O'zbekistonning zamonaviy korxona va tashkilotlarda boshqaruv masalalari	756
Ahtamova Mohigul Erkinovna	
Davlat tashkilotlarida ichki audit tuzilmalarini tashkil etishni rivojlantirish	761
Nasimov Fazliddin Sirojevich	
Yashil moliyalashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining roli: imkoniyatlar va xavflar tahlili	765
Isoqulova Munisxon Abdurasul qizi	
Критерии экологичности бренда: как измерить «зеленый» имидж?	769
Носирова Чарос	
Qishloq xo'jaligini innovatsion texnologiyalar asosida boshqarish	775
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
«O'ztransgaz» AJ faoliyatini 2024–2027 yillarga prognozlashtirishda ekonometrik modellar asosida tahlil	784
Sindorov Davlatbek Abdumajid o'g'li, Murodov Sardor Nurali o'g'li	
Favqulodda vaziyatlarning oldini olishga qaratilgan tibbiy profilaktik ishlar.....	791
Mahmudov Otamurod Hoshimovich, Murtazova Sh.N.	
Xizmat ko'rsatish sohasida elektron tijoratni rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar tahlili.....	795
Maxmudov Lazizbek Ubaydullo o'g'li	
O'zbekiston chakana savdosi tizimi va uning rivojlanishi.....	806
Yaqubov Azizbek G'anibekovich	
Milliy iqtisodiyotni tartibga solishda davlatning o'rni va maqsadi	812
Amonov Mehriddin Oromiddinovich	
Investitsion faoliyatni amalga oshirishning xorij tajribasi va mamlakatimizda foydalanish istiqbollari.....	816
O'tamurodova Surayyo Shokirjon qizi	
Uy-joy fondini boshqarish samaradorligini oshirishda zamonaviy sifat menejmenti tizimining o'rni.....	822
Asadullina Nailya Ramilevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
Значение искусственного интеллекта в области педагогики на основе мультимедийных приложений	829
Бегалиев Файзали Умаралиевич	
Sog'lomlashtirish turizmida ekologik va ijtimoiy ta'sirlarning sintezi	832
Naimov Saidjon Yusup o'g'li	

Kasbiy ta'lim tashkilotlarida o'quvchilarni raqamli kompetensiyasini baholashning metodologik asoslari.....	835
Maxkamova Zuxra Tursunpulotovna	
Обзор по теме Современные системы управления возбуждение синхронных машин и перспективы их развития (Формирования законов управления).....	841
Алиев Абдор Мураткулович	
O'zbekistonda turizm va servis soxasida davalt- xususiy sheriklik mexanizmidan foydalanish istiqbollari.....	846
Mamayusupova Dilovarxon Begmatovna	
Tijorat banklarida operatsion risklarini baholash va boshqarish tizimini tashkil qilish	850
Jaxongir Rabbimov	
Tomorqa xo'jaliklari faoliyatini tahlil qilishda statistik modellar va metodlardan foydalanish yo'nalishlari.....	855
Turobov Sherzod Alisherovich	
Совершенствование порядка расчёта и взимания НДС в узбекистане: аналитический подход.....	860
Бисенбаев Шарьяр Куанишбай ули	
Mintaqaviy iqtisodiyotda inson kapitalini raqamli transformatsiyalash masalalari.....	864
Yusubboeva Dinora Quadrat qizi	
Sirdaryo viloyatining turizm imkoniyatlari va o'ziga xos turizm resurslari.....	875
Tursunova Gulmira Rabbonovna	
Samarqand viloyatida investitsion-innovatsion faollikni oshirish holati va investitsiyalarning tarkibiy xususiyatlari.....	883
Bektemirov Abdumalik Bektemirovich, Axrorov Abbas Aslamjon o'g'li	
Global innovatsion indekslar va o'zbekiston: rivojlanish yo'nalishlari va bosqichlari	889
Bekmurodova Gavhar Adham qizi	
Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruvga raqamli texnologiyalarni joriy qilishning ilmiy-nazariy asoslariga qarashlar	895
Suyunov Dilmurod Xolmuradovich, Xabibullayeva Shirinxon Toxir qizi	
Xalqaro standartlar asosida moliyaviy instrumentlar hisobini va auditini takomillashtirish.....	902
Nuraliyev Behzod Baxtiyor o'g'li	
Внедрение и адаптация исламского банкинга в экономике узбекистана	906
Б.Б.Ахмаджанов, М. С.Шукруллаева, Д.Р.Сафаева	
Kichik biznesning iqtisodiy o'sishni ta'minlashdagi ahamiyatini baholash uslubiyoti.....	911
Ermatov Akmaljon Adxamovich	
"Neyromarketing" asosida o'zbekiston turizm brendi tahlili	916
Narziqulov Elbek Farxod o'g'li	
Xalqaro bozorlarda zamonaviy marketing vositalaridan foydalanish	922
Meliqulov Abdulhalil Norinovich	
Tijorat banklarida muammoli kreditlar va ularning bank aktivlariga ta'siri.....	929
Saidov Bobir Jiyanboy o'g'li, Xolmuradov Musurmon Avlaqulovich	
Сущность и причины международных денежных переводов	936
Гимранова О. Б.	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda uzoq muddatli aktivlarning hisobi va auditini raqamli tvn texnologiyasi asosida takomillashtirish imkoniyatlari.....	941
Rizakulov Abdurauf Abdimutalibovich	
Biologik aktivlarning tushunchasi: iqtisodiy mazmuni va mohiyati.....	948
Ziyayev Dilshodjon Salimjonovich	
Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda iqtisodiy siyosatning roli: zamonaviy yondashuvlar.....	953
Xodjayev Jamshid Abduxakimovich	

Аналитический обзор: Развитие корпоративного управления в государственных корпорациях Узбекистана (2015–2025).....	958
Мамараджабов Фарход Бахтиярович	
O'zbekistonda transport infratuzilmasini rivojlantirish karidorlari	968
Nazriyev Umidjon Baxrillayevich	
Aylanma kapital bilan ishlashda samaradorlikni oshirish: korxona moliya siyosatini takomillashtirish yo'nalishlarida data science yondashuvlari	975
Khoshimov Doniyor, Kungratov Ilmurod Kuzibay o'g'li	
Davlat ulushi mavjud bo'lgan korxonalarda moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda raqamli transformatsiyaning roli	982
Musurmonov Mehroj Murtaza o'g'li	
Iqtisodiyotni raqamlashtirishda tijorat banklariga moliyaviy resurslarni jalb qilish metodologiyasini takomillashtirish	988
Hamrayev Obid Akhatovich	
Tibbiy xizmatlarda raqamli texnologiyalarni joriy etish va uning samaradorlikka ta'siri (xorijiy tajriba).....	993
Usmonova Vasila Botirovna	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarni boshqarish amaliyoti tahlili.....	997
Akramova Nargiza Nutfillayevna	
Using integrated marketing communications (IMC) in business management	1002
Ziyayeva M.M.	
Xorijiy mamlakatlarda tibbiyot muassasalarini moliyalashtirish masalalari va ulardan o'zbekistonda foydalanish istiqbollari.....	1006
Jaxongirov Ilindorjon Jahongirjon o'g'li	
Davlat budjetining ijtimoiy sohani rivojlantirishdagi xarajatlarini samarali boshqarish yo'llari.....	1011
Qo'ziyev Shodiyor Qilichboy o'g'li	
Mintaqada xalq hunarmandchiligida klasterlash va ekologik logistika modeli asosida savdo tizimini shakllantirish.....	1015
Norqobilova Feruza Abduhomidovna	
To'g'ri xarajatlar usuli va to'liq yutuvchi xarajatlar usuli tizimlarining afzalliklari va farqli jihatlari amaliy misolda.....	1019
Kholisa Kamoliddinovna Kuldosheva	
Investitsiyalarni innovatsiyalarga yo'naltirish bo'yicha xorij tajribasi	1024
Ayubov Ilyos Ilxomovich	
Важность разработки стратегических программ развития страны.....	1028
Каримова Нуржахон Олим кизи	
Sanoat korxonasining raqamli transformatsiyasini baholash omillari va ko'rsatkichlari.....	1032
Kudaybergenov Azamat Shamuratovich	
Namangan viloyatida ijtimoiy turizm tadbirkorligini maqsadli boshqarish mexanizmi.....	1042
Yunusova Sohiba Abdumamidovna	
Evaluating the capital asset pricing model methodology in uzbekistan companies	1048
Bunyod Usmonov	
Aholini ish bilan bandligining yangi turlari va imkoniyatlari	1055
A.B. Khayitov	
Maktab direktorlarini qo'llab-quvvatlashda asosiy ustun amaliyotlar va o'zbekiston ta'lim tizimida ularni qo'llash imkoniyatlari	1059
Mamura Tadjibayeva	
Sun'iy intellekt asosida matematik masalalarni yechish algoritmlari	1064
Oqnazarov To'liqin Jalilovich, Jo'rayev Mardon	
Global ta'lim makonida milliy tarbiyani rivojlantirish istiqbollari	1071
Sanaqulov Sardor Istamqulovich	

Bank xizmatlari sifati va bank daromadlariga ta'sir etuvchi omil sifatida personal faoliyatining o'rni.....	1075
Abdukaxarova Shoirabduvahobovna	
Fond bozori raqamli iqtisodiyotda investitsiyalarni shakllantirish manbai sifatida.....	1079
Kamilova Sevara Anvarovna	
O'zbekistonda toza suv va sanitariyaning inson hayoti hamda iqtisodiy farovonlikka ta'siri: BRM-6 doirasida tahlil.....	1085
Xasanova Iroda Azizbek qizi	
Increasing the effectiveness of using marketing communications in the tourism services market.....	1090
Sobirjonov Asrorbek Sobitjon ugli	
Davlat xaridlari sohasini takomillashtirish istiqbollari.....	1095
Bazarov Nazirjon Sobirovich	

DAVLAT XARIDLARI SOHASINI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI

Bazarov Nazirjon Sobirovich

Toshkent xalqaro moliyaviy boshqaruv
va texnologiyalar universiteti

“Iqtisodiyot va boshqaruv” kafedrası
dotsent v.b., i.f.n.

E-mail: nazirjon.bazarov@mail.ru

Annotatsiya: Davlat xaridlari amaliyotida ishtirokchilar sonini ko'paytirish orqali raqobat muhitini yanada rivojlantirish va unda inson omilini imkon qadar kamaytirish, tender va tanlovlar hamda ajratilgan mablag'lar samaradorligini oshirish bilan bir qatorda, mamlakatimiz aholisini kechiktirib bo'lmaydigan tovarlar (ishlar, xizmatlar) bilan ta'minlashda muhim omil hisoblanadi.

Kalit so'zlar: davlat xaridlari, tender jarayonlari, raqobat muhiti, inson omili, moliyaviy samaradorlik, elektron do'kon, to'g'ridan-to'g'ri shartnoma, hujjatlar taqdimoti, sertifikatlash, qonunchilik asoslari, budjet mablag'lari, korrupsiyaga qarshi kurash, ikki xil maqsadda ishlatiladigan tovarlar, davlat buyurtmachilari, xarid mexanizmi, tadbirkorlik subyektlari, sifatni tasdiqlovchi hujjatlar, tanlov mezonlari, tender kvorumi, narxlar barqarorligi.

Abstract: Expanding the number of participants in public procurement practices and minimizing the human factor are essential for fostering a more competitive environment. Along with improving the efficiency of tenders, selection processes, and allocated budget usage, these factors play a crucial role in ensuring timely provision of essential goods (works, services) to the population of the country.

Key words: public procurement, tender procedures, competitive environment, human factor, financial efficiency, e-marketplace, direct contracts, document submission, certification, legal framework, budgetary funds, anti-corruption, dual-purpose goods, public customers, procurement mechanism, business entities, quality verification documents, selection criteria, tender quorum, price stability.

Аннотация: Дальнейшее развитие конкурентной среды через увеличение количества участников в практике государственных закупок и максимальное снижение человеческого фактора, а также повышение эффективности тендеров, конкурсов и использования выделенных средств являются важным фактором в обеспечении населения нашей страны товарами (работами, услугами), которые не терпят отлагательства.

Ключевые слова: государственные закупки, тендерные процессы, конкурентная среда, человеческий фактор, финансовая эффективность, электронный магазин, прямой договор, представление документов, сертификация, законодательные основы, бюджетные средства, борьба с коррупцией, товары двойного назначения, государственные заказчики, механизм закупок, субъекты предпринимательства, подтверждающие документы, критерии отбора, тендерный кворум, стабильность цен.

KIRISH

Bugungi kunda amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar zamirida "xalqimizning erkin va farovon hayotini ta'minlash, har bir fuqaroning o'z salohiyatini rivojlantirish uchun barcha imkoniyatlarni yaratish, o'sib kelayotgan avlodni sog'lom, bilimli va ma'naviy barkamol qilib tarbiyalash", mamlakatni kuchli iqtisodiyotga ega davlatga aylantirish maqsadi yotadi.

Ushbu yuksak maqsadlarga erishish jamiyatda korrupsiyaga nisbatan murosasiz munosabatni shakllantirish, xavfsizlik va barqarorlikni kafolatli ta'minlash orqali amalga oshiriladi.

Mamlakat aholisi xavfsizligi va barqarorligini ta'minlashda ikki xil maqsadda ishlatiladigan tovarlarning (ishlarning, xizmatlarning) davlat xaridlarini amalga oshirish yo'llarini takomillashtirish hamda ulardan foydalanish samaradorligini oshirish muhim ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Davlat xaridlari zamonaviy davlat boshqaruvida moliyaviy resurslarni samarali taqsimlash va maqsadli ishlatishning muhim vositasidir. Bu tizimning takomillashuvi budjet mablag'laridan oqilona foydalanish, korrupsiya xavfini kamaytirish, raqobat muhitini shakllantirish va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash bilan chambarchas bog'liq.

O'zbekiston Respublikasining "Davlat xaridlari to'g'risida"gi Qonuni (2021–22–aprel, O'RQ-684-son)¹ davlat xaridlari jarayonining huquqiy asoslarini belgilab beradi. Ushbu qonun asosida xarid turlari, tanlov va tender mexanizmlari, elektron do'konlar va to'g'ridan-to'g'ri shartnomalar bilan bog'liq tartib-taomillar belgilangan. Vazirlar Mahkamasining 2022–20–maydagi 276-son qarori² esa xaridlarni elektron shaklda tashkil etish va o'tkazish tartibini yanada aniq belgilaydi.

"Transparency International" xalqaro tashkiloti tomonidan e'lon qilinadigan Korrupsiyani qabul qilish indeksi davlat xaridlaridagi shaffoflik va korrupsiyaga qarshi kurashning samaradorligini ko'rsatib beradi. O'zbekistonning ushbu indeksdagi o'rnini yaxshilash maqsadida "O'zbekiston – 2030" strategiyasida davlat xaridlari qonunchiligini takomillashtirish, inson omilini kamaytirish va jamoatchilik nazoratini kuchaytirish belgilab olingan (PF-158-sonli Farmon, 2023–11–sentyabr)³.

Ilmiy manbalar, jumladan, Bekmuradov (2021), Tursunov va Burkhanov (2022) tomonidan o'tkazilgan tadqiqotlar davlat xaridlarida raqobatni kengaytirish va elektron savdolar orqali inson omilini kamaytirish muhimligini ko'rsatadi. Shuningdek, Jahon banki, OECD (2020) va UNDP kabi xalqaro tashkilotlar tomonidan ishlab chiqilgan tavsiyalar davlat xaridlarida korrupsiyaga qarshi kurashda ochiqlik va raqamlashtirish muhimligini ta'kidlaydi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, strategik xaridlar uchun alohida mexanizmlarni belgilash, shartnomalarning shaffof tuzilishi, sifatni tasdiqlovchi hujjatlarni yetkazib berish vaqtida taqdim etish imkonini beruvchi yondashuvlar — xarid jarayonining samaradorligini oshirishda asosiy omillardan biri bo'lib xizmat qilmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Davlat xaridlari — davlat buyurtmachilarining tovarlarga (ishlarga, xizmatlarga) bo'lgan ehtiyojlarini pulli asosda ta'minlash jarayoni bo'lib, ushbu jarayon O'zbekiston Respublikasi "Davlat xaridlari to'g'risida"gi 2021–22–apreldagi O'RQ-684-sonli Qonun⁴ asosida tartibga solinadi.

Mazkur Qonun bilan davlat xaridlarini amalga oshirishning umumiy qoidalari, davlat tomonidan tartibga solish usullari, davlat xaridlarining subyektlari, xarid jarayoniga doir umumiy talablar, elektron do'kon vositasida amalga oshiriladigan xaridlar tartib-taomillari, boshlang'ich narxni pasaytirish uchun o'tkaziladigan auksion savdolari, tender savdolarining tartibi va talablari, ikki bosqichli davlat xaridlari va to'g'ridan-to'g'ri shartnomalar asosida amalga oshiriladigan xaridlar qamrab olingan. Shuningdek, to'g'ridan-to'g'ri shartnomalardan tashqari barcha xaridlar elektron tarzda amalga oshirilishi, tuzilgan to'g'ridan-to'g'ri shartnomalar to'g'risidagi ma'lumotlar maxsus axborot portaliga joylashtirilishi belgilangan.

Qonunning ijrosini ta'minlash va davlat xaridlarining raqobatli usullarini amaliyotga joriy etish maqsadida Vazirlar Mahkamasining 2022–20–maydagi 276-sonli qarori⁵ qabul qilingan. Ushbu qaror bilan davlat xaridlariga oid tartib-taomillarni tashkil etish va o'tkazish tartibini belgilovchi nizom tasdiqlangan. Nizomda xaridlarning elektron shaklda o'tkazilishi, to'g'ridan-to'g'ri shartnomalar asosida amalga oshirish qoidalari hamda vakolatli organ sifatida Iqtisodiyot va moliya vazirligi belgilangani qayd etilgan.

Yuqoridagi Qonun va Vazirlar Mahkamasining qarori asosida davlat xaridlarini korrupsiyadan xoli hamda samarali amalga oshirish imkonini beruvchi tizim shakllantirilgan. Mazkur maqola ilmiy bilishning fundamental metodologiyasi asosida yaratilgan bo'lib, davlat xaridlari sohasida raqobat muhitini kengaytirish orqali budjet mablag'laridan samarali foydalanish masalasi yoritilgan. Tadqiqot davomida induksiya va deduktsiya, dialektik

1 O'zbekiston Respublikasining Qonuni, 22.04.2021 yildagi O'RQ-684-son <https://www.lex.uz/uz/docs/-5382974>

2 O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori, 20.05.2022 yildagi 276-son <https://lex.uz/docs/-6026643?ONDATE2=01.01.2023&action=compare>

3 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 11.09.2023 yildagi PF-158-son <https://lex.uz/docs/-6600413?ONDATE=12.09.2023%2000>

4 O'zbekiston Respublikasining Qonuni, 22.04.2021 yildagi O'RQ-684-son <https://www.lex.uz/uz/docs/-5382974>

5 O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori, 20.05.2022 yildagi 276-son <https://lex.uz/docs/-6026643?ONDATE2=01.01.2023&action=compare>

birlik, nazariya va amaliyot o'zaro bog'liqligi, taqqoslash va o'xshashlik kabi ilmiy usullardan foydalanilgan. Shuningdek, tizimli yondashuv asosida iqtisodiy-statistik va tuzilmaviy-dinamik tahlil uslublari qo'llanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston Respublikasi "Davlat xaridlari to'g'risida"gi Qonuniga muvofiq, davlat xaridlarini amalga oshirish hajmlariga nisbatan mezonlar belgilangan. Xususan, elektron do'kon vositasida davlat xaridlarini amalga oshirishda quyidagi chegaralar belgilangan (1-jadval):

Tovarlar xaridi — bazaviy hisoblash miqdorining (BHM) 25 000 baravarigacha, budget buyurtmachilari uchun 2 500 baravarigacha;

Ishlar va xizmatlar xaridi — BHMning 100 baravarigacha, budget buyurtmachilari uchun 50 baravarigacha;

Bir turdagi tovarlar xaridi bir moliya yili davomida — budget buyurtmachilari uchun 10 000 baravarigacha;

Bir turdagi ishlar va xizmatlar xaridi bir moliya yili davomida — budget buyurtmachilari uchun 500 baravarigacha, korporativ buyurtmachilar uchun 1 000 baravarigacha.

Eng yaxshi takliflarni tanlash yo'li bilan xaridlarni amalga oshirish quyidagi ikki shart bir vaqtning o'zida bajarilganda amalga oshiriladi:

Tovar (ish, xizmat) qiymati pul ko'rinishidagina emas, balki miqdoriy va sifat jihatdan ham baholanishi;

Tovar (ish, xizmat) qiymati bir shartnoma bo'yicha BHMning 25 000, budget buyurtmachilari uchun 6 000 baravarigacha bo'lgan miqdorni tashkil etishi.

1-jadval. Davlat xaridlarini amalga oshirish hajmlariga belgilangan mezonlar (bazaviy hisoblash miqdorida)

Xarid turi	Buyurtmachi turi	Elektron do'kon vositasida		Eng yaxshi takliflarni tanlash	Tender	
		Bir shartnoma bo'yicha	Moliyaviy yil davomida	Bir shartnoma bo'yicha	Bir shartnoma bo'yicha	
Tovarlar xaridi	Korporativ buyurtmachilar uchun	25 000 gacha	25 000 gacha	25 000 gacha	25 000 dan yuqori	
	Budget buyurtmachilari uchun	2 500 gacha	10 000 gacha	6 000 gacha	6 000 dan yuqori	
Ishlar va xizmatlar xaridi	Korporativ buyurtmachilar uchun	100 gacha	1 000 gacha			
	Budget buyurtmachilari uchun	50 gacha	500 gacha			

[OKO3:

1.02.00.00.00 Davlat boshqaruvi asoslari / 02.08.00.00 Iqtisodiyot, ijtimoiy-madaniy qurilish sohasidagi davlat boshqaruvining umumiy masalalari / 02.08.02.00 Davlat ehtiyojlari. Davlat xaridlari]

G'olibni aniqlash mezonlari tovar (ish, xizmat) davlat xaridining nafaqat pul ifodasiga, balki miqdoriy va sifat bahosiga ham ega bo'lgan holatda, shuningdek, tovarning (ishning, xizmatning) qiymati bir shartnoma bo'yicha bazaviy hisoblash miqdorining 25 000, budget buyurtmachilari uchun esa 6 000 baravarigacha bo'lgan miqdorni tashkil etgan taqdirda amalga oshiriladi. Agar farmon va qarorlar bilan davlat buyurtmachilariga tender o'tkazmasdan xaridlarni amalga oshirish huquqi berilgan bo'lsa, xarid qilish tartib-taomili davlat xaridining summasidan qat'i nazar, tanlash yo'li bilan amalga oshirilishi belgilangan.

Tender o'tkazish orqali xaridlarni amalga oshirish mezonlari quyidagi ikki shart bir vaqtning o'zida bajarilgan taqdirda qo'llaniladi:

G'olibni aniqlash mezonlari tovarning (ishning, xizmatning) pul bilan baholanishi bilan birga, uning miqdoriy va sifat jihatdan baholanishini ham o'z ichiga olishi;

Tovarlarning (ishlarning, xizmatlarning) qiymati bir shartnoma bo'yicha bazaviy hisoblash miqdorining 25 000 baravaridan, budget buyurtmachilari uchun esa 6 000 baravaridan ortiq bo'lgan miqdorni tashkil etishi.

Tender va eng yaxshi takliflarni tanlash yo'li bilan xaridlarni amalga oshirish amaliyotiga ko'ra, davlat buyurtmachisi tomonidan Davlat xaridlari maxsus axborot portali orqali elektron tizimda tender yoki tanlov o'tkazilishi to'g'risida e'lon joylashtirilgan paytdan boshlab, tender ishtirokchilari ushbu tenderda qatnashish uchun majburiy tarzda taqdim etilishi lozim bo'lgan hujjatlarni rasmiylashtirishi lozim.

Mazkur hujjatlarning ayrimlari tender ishtirokchilari tomonidan taqdim etilishi imkonsiz bo'lganligi sababli, tender yoki tanlovning birinchi bosqichidayoq ularning chiqarib yuborilishiga sabab bo'lmoqda.

Tender va tanlov yo'li bilan xaridlarni amalga oshirishda ishtirok etishni istagan tadbirkorlik subyektlari quyidagi hujjatlarni ishchi guruhga taqdim etishi yoki elektron portalga yuklashi belgilangan:

Tashkilotning davlat ro'yxatidan o'tganligi to'g'risidagi guvohnoma (mahalliy va xorijiy ishtirokchilar);

Soliqlar va yig'implarni to'lash bo'yicha muddati o'tgan qarzdorlik mavjud emasligi to'g'risida soliq inspeksiyasining ma'lumotnomasi (mahalliy ishtirokchilar);

Mahalliy ishtirokchilar uchun – korxonaning oxirgi yillik balansi; xorijiy ishtirokchilar uchun – xizmat ko'rsatuvchi bankdan tashkilotning moliyaviy holati to'g'risida ma'lumot;

Xarid komissiyasi raisi nomiga yozilgan ariza (mahalliy va xorijiy ishtirokchilar);

Ishirokchining qayta tashkil etish, tugatish yoki bankrotlik holatlari va buyurtmachi bilan sud/arbitraj munosabatlariga kirishmaganligi to'g'risida kafolat xati;

Korrupsiya holatlariga yo'l qo'ymaslik to'g'risidagi ariza;

Mahsulot sifatini tasdiqlovchi hujjatlar;

Mahalliy ishtirokchilar uchun: vakolatli organ tomonidan berilgan sanitariya-epidemiologiya xulosasi, veterinariya sertifikati, muvofiqlik sertifikati;

Xorijiy ishtirokchilar uchun: ishlab chiqaruvchining sifat guvohnomasi, mahsulot sifatini tasdiqlovchi boshqa hujjatlar;

Analogik mahsulotni yetkazib berish tajribasining mavjudligi (ilgari tuzilgan shartnomalar nusxasi bilan);

Tayyor mahsulot yoki ishlab chiqarish uchun zarur xomashyoning mavjudligi to'g'risida ma'lumot yoki ishlab chiqaruvchi bilan tuzilgan rasmiy shartnoma.

Tender yoki tanlovda ishtirok etuvchi subyektlar tomonidan hujjatlar to'liq va to'g'ri rasmiylashtirilmaganligi sababli, ularning ko'pchiligi birinchi bosqichda saralashdan o'ta olmayapti. Bu esa ikkinchi bosqichda ishtirokchilar sonining kamayishiga, kerakli kvorum hosil bo'lmaganligi sababli tenderning o'tkazilmagan deb e'tirof etilishiga olib kelmoqda.

Shu bilan birga, bu holat tenderning raqobatbardoshligini pasaytiradi, davlat xaridlarining nisbatan yuqori narxlarda amalga oshishiga yoki ajratilgan mablag'larning samaradorligi past bo'lishiga sabab bo'lmoqda. Yana bir muammo shundaki, kvorum etarli bo'lmaganligi sababli tender bekor qilinadi, natijada zarur davlat xaridlarining amalga oshishi kechikadi yoki umuman amalga oshmay qoladi. Ayniqsa, ikki xil maqsadda ishlatiladigan tovarlar (ishlar, xizmatlar) xaridlarining bajarilmasligi turli favqulodda holatlar oldini olish, ichki bozordagi tebranishlarni barqarorlashtirish va narxlar barqarorligini ta'minlashda, shuningdek, aholini og'ir vaziyatlardan yo'qotishsiz olib chiqish bo'yicha olib borilayotgan choralarni to'liq bajarishda muammolar keltirib chiqaradi.

Tender yoki tanlovda ishtirok etish uchun talab etiladigan hujjatlar ro'yxatiga O'zbekiston Texnik jihatdan tartibga solish agentligi tomonidan ishlab chiqaruvchilar uchun taqdim etiladigan sanitariya-epidemiologiya xulosasi, veterinariya sertifikati va muvofiqlik sertifikatining kiritilishi — ishlab chiqaruvchi bo'lmagan yoki import qiluvchi korxonalarning tenderlarda ishtirok etishini sun'iy ravishda cheklaydi.

Masalan, davlat zaxiralariga yorma mahsulotlarini yetkazib berish bo'yicha o'tkazilgan tanlovda ariza bergan 8 ta tadbirkorlik subyektidan 6 tasi mahsulot sifatini tasdiqlovchi hujjatlarni taqdim eta olmagan, sababi — ular ishlab chiqaruvchi emas, balki distribyutor korxonalar bo'lgan (2-jadval).

Natijada, ikkinchi bosqichga faqat 2 ta korxona o'tgan va ular tomonidan taklif etilgan narxlar asosida tanlov o'tkazilgan. Tanlov yakuniga ko'ra, ikkinchi bosqichda ishtirok etgan «NOBEL TRADE» MCHJ tomonidan taklif etilgan 4 830 so'm/kg narx asosida tanlov g'olibi deb topilgan, «CHEMPION GREEN LANDS» MCHJ esa 4 920 so'm/kg narx bilan zahira g'olibi deb e'lon qilingan.(2-jadval)

2-jadval. Davlat ehtiyojlari uchun yorma mahsulotlarini yetkazib berish bo'yicha o'tkazilgan tanlovning birinchi bosqichi natijalari

T/r	Hujjatlar ro'yxati	«NOBEL TRADE» MCHJ	«Xiggam savdo fayz» MCHJ	«KURBANOV GROUP» MCHJ	«ENERGO TEXNO IMPORT» MCHJ	«CHEMPION GREEN LANDS» MCHJ	«KINDER GARDEN GROUP» MCHJ	«AGRO ORGANIC FOOD» MCHJ	«GROCUS LINE» MCHJ
Taqdim qilinganligi yoki taqdim qilinmaganligi									
1	Tashkilotning davlat ro'yxatidan o'tganligi to'g'risidagi guvohnoma	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilmagan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan
2	Soliqlar va yig'implarni to'lash bo'yicha muddati o'tgan qarzdorlikning mavjud emasligi to'g'risida DSning ma'lumotnomasi	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilinmagan	taqdim qilgan
3	O'ziga nisbatan joriy etilgan bankrotlik tartib-taomillarining mavjud emasligi to'g'risida ma'lumot	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilmagan
4	Korxonaning oxirgi yillik balansi	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan
5	Tender va tanlashda ishtirok etish uchun xarid komissiyasi raisi nomiga yozilgan ariza	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan
6	Ishtirokchining qayta tashkil etish, tugatish yoki bankrotlik holatlari va buyurtmachi bilan sud yoki arbitraj munosabatlarga kirishmaganlik to'g'risidagi kafolat xati	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan
7	Korrupsiya ko'rinishlariga yo'l qo'ymaslik bo'yicha ariza	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan

8	Mahsulot sifatini tasdiqlovchi hujjatlar: vakolatli organ tomonidan berilgan sanitariya-epidemiologiya xulosasi, veterinariya sertifikati, muvofiqlik sertifikati	taqdim qilgan	taqdim qilmagan	taqdim qilmagan	taqdim qilmagan	taqdim qilgan	taqdim qilmagan	taqdim qilmagan	taqdim qilmagan
9	Anologik mahsulotni yetkazib berish tajribasining mavjudligi	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan
10	Ishlab chiqarilgan tayyor mahsulot yoki ishlab chiqarish uchun zarur tovar mavjudligi to'g'risida ma'lumot yoki ishlab chiqaruvchi bilan rasmiylashtirilgan shartnoma	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan
11	Tanlash bo'yicha tijorat taklifi (taklif etilgan mahsulot nomi, hajmi, narxi va yetkazib berish muddatlari ko'rsatilgan bo'lishi kerak)	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan	taqdim qilgan

Manba: Davlat ehtiyojlari uchun o'tkazilgan tanlov hujjatlari asosida muallif tomonidan tayyorlangan.

Ushbu amaliyotning adolatli o'tishini ta'minlash maqsadida, tender va tanlovlarda sanitariya-epidemiologiya xulosasi, veterinariya sertifikati hamda muvofiqlik sertifikati kabi tovarlar (ishlar, xizmatlar) sifatini tasdiqlovchi hujjatlarni aynan mazkur tovarlar (ishlar, xizmatlar)ni yetkazib berish davrida taqdim etish majburiyatini olish to'g'risidagi kafolat xati bilan almashtirish, shuningdek, yetkazib berish bosqichida tanlov yoki tender g'olibi tomonidan taqdim etilgan kafolatga qat'iy rioya etilishini ta'minlash tender va tanlovlarning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, Qonunda to'g'ridan-to'g'ri shartnomalar asosida davlat xaridlarini amalga oshirish yo'nalishlari belgilangan bo'lib, ular quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- yagona yetkazib beruvchilar reyestriga kiritilgan subyekt bilan;
- tegishli farmon va qarorlar asosida;
- favqulodda vaziyatlarni bartaraf etish maqsadida;
- sud muhokamalarida ishtirok etish uchun advokat (vakil) tayinlash;
- narxi (yoki tarifi) davlat tomonidan tartibga solinadigan tovarlar (ishlar, xizmatlar)ning xaridi;
- epidemiya, kasalliklar, tabiiy ofatlar yoki texnogen halokatlarning oqibatlarini oldini olish yoki ularni bartaraf etish;
- qo'shimcha ishlar va xizmatlar uchun umumiy shartnoma qiymatining 10 foizidan oshmaydigan xarajatlar;
- ro'yxat asosida ayrim oziq-ovqat mahsulotlari va boshqa turdagi tovarlar (ishlar, xizmatlar)ning xaridi.

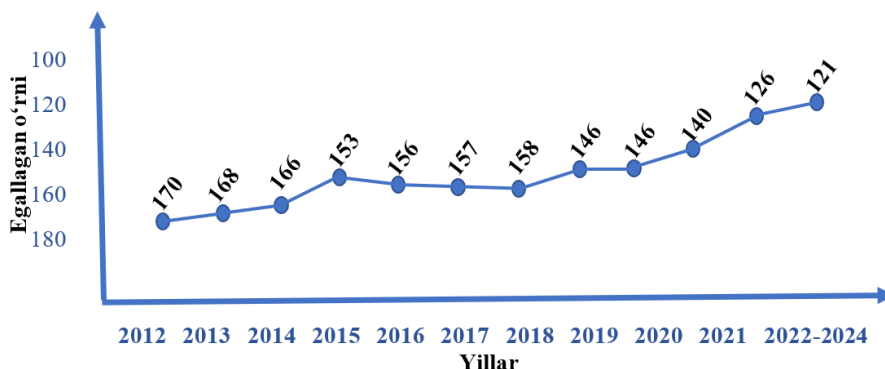
O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023–11–sentyabr sanasidagi PF–158-sonli farmoni bilan tasdiqlangan "O'zbekiston – 2030" strategiyasining 89-maqsadida quyidagilar belgilangan:

Transparency International xalqaro tashkiloti tomonidan e'lon qilinadigan Korruptsiyani qabul qilish indeksida kamida 50 pog'onaga yuqorilash;

davlat xaridlari bo'yicha qonunchilik hujjatlari buzilishi holatlarini 2 baravarga kamaytirish;
to'g'ridan-to'g'ri shartnomalar orqali xaridlar amalga oshirilganda mablag'larning talon-toroj qilinishi, narxlarning bozordagidan oshib ketishini oldini olish;
jamoatchilik nazoratini to'laqonli joriy qilish;
barcha normativ-huquqiy hujjatlarni "korruptsiyadan xoli qonunchilik" tamoyili asosida ishlab chiqish.

Olib borilayotgan keng ko'lamli islohotlar samarasi natijasida O'zbekiston Transparency International xalqaro tashkiloti tomonidan e'lon qilinadigan Korruptsiyani qabul qilish indeksida 2012–yilda 170-o'rinni, 49 pog'onaga yaxshilab, 2022, 2023 va 2024 yillar davomida 121-o'rinni egallagan (1-rasm).

1-rasm. "Transparency International" xalqaro tashkiloti tomonidan e'lon qilinadigan Korruptsiyani qabul qilish indeksida egallagan o'rini.

O'zbekiston Respublikasi "Davlat xaridlari to'g'risida"gi 2021–22–apreldagi O'RQ-684-sonli Qonuni,⁶ shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019–8–oktabrdagi PQ-4484-sonli⁷ "Tovar-xom ashyo birjalari faoliyati samaradorligini oshirish va birja savdosi mexanizmlarini yanada takomillashtirish choralari to'g'risida"gi hamda boshqa qarorlar qabul qilingandan so'ng, mamlakatimiz "Transparency International" xalqaro tashkiloti tomonidan e'lon qilingan Korruptsiyani qabul qilish indeksida egallagan o'rni sezilarli darajada ko'tarilganini kuzatish mumkin.

Mazkur qonun va qarorlar asosida davlat xaridlari O'zbekiston Respublikasi Tovar-xom ashyo birjasining tegishli savdo maydonchalari orqali elektron tarzda amalga oshirilishi belgilandi. Bundan tashqari, birja tizimida logistika bo'yicha elektron portal, davlat zaxiralari elektron savdo maydoni, chiroyli raqamlar, mobil raqamlar onlayn auksioni kabi qo'shimcha platformalar ishga tushirildi. Bu esa davlat xaridlarida inson omilining kamayishiga erishishga xizmat qildi. Shunga qaramay, sud muhokamalarida ishtirok etish uchun advokat (vakil) tayinlash maqsadida to'g'ridan-to'g'ri shartnomalar orqali amalga oshiriladigan davlat xaridlarini ham elektron shaklda tashkil etish mexanizmini ishlab chiqish zarur. Bu chora ham sohaga inson omili aralashuvini yanada kamaytiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqoridagilarni umumlashtirgan holda, davlat xaridlari tizimining shaffofligini ta'minlash, inson omilini imkon qadar kamaytirish va raqobat muhitini kengaytirish maqsadida, tender va tanlovlarda ishtirok etish uchun majburiy tarzda taqdim etilishi lozim bo'lgan hujjatlarni qayta ko'rib chiqish zarur. Shu bilan birga, strategik ahamiyatga ega bo'lmagan tovarlar (ishlar, xizmatlar) xaridini elektron shaklda amalga oshirish amaliyotini keng joriy etish, ikki xil maqsadda ishlatiladigan davlat xaridlarini esa eng yaxshi takliflarni tanlash orqali to'g'ridan-to'g'ri shartnomalar asosida amalga oshirish mexanizmini yo'lga qo'yish tavsiya etiladi. Bunday yondashuv davlat xaridlari va ularga ajratiladigan mablag'lar samaradorligini oshiradi, korruptsiya holatlarning oldini oladi, mamlakat aholisini kechiktirib bo'lmaydigan tovarlar (ishlar, xizmatlar) bilan o'z vaqtida va samarali ta'minlashga xizmat qiladi. Natijada, O'zbekiston "Transparency International" xalqaro tashkiloti tomonidan e'lon qilinadigan Korruptsiyani qabul qilish indeksida yanada yuqori o'rinni egallash imkoniyatiga ega bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasining "Davlat xaridlari to'g'risida"gi Qonuni, 2021–22–aprel, O'RQ-684-son. (Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 2021–23–aprel, 03/21/684/0367-son; 2024–22–fevral, 03/24/911/0142-son; 2024–28–noyabr, 03/24/1005/0977-son). <https://www.lex.uz/uz/docs/-5382974>

⁶ O'zbekiston Respublikasining Qonuni, 22.04.2021 yildagi O'RQ-684-son <https://www.lex.uz/uz/docs/-5382974>

⁷ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, 08.10.2019 yildagi PQ-4484-son <https://lex.uz/docs/-4543954>

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023–11–sentyabrdagi “O'zbekiston – 2030” strategiyasi to'g'risida PF-158-son Farmoni. (Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 2023–12–sentyabr, 06/23/158/0694-son; 2023–29–dekabr). <https://lex.uz/docs/-6600413>
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018–27–sentyabrdagi “Davlat xaridlari to'g'risida”gi Qonunni amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risidagi PQ-3953-son Qarori. (Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 2018–28–sentyabr, 07/18/3953/1972-son). <https://lex.uz/docs/-3920651?ONDATE=12.05.2025>
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022–20–maydagi “Davlat xaridlarini amalga oshirish bilan bog'liq tartib-taomillarni tashkil etish va o'tkazish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida”gi 276-son Qarori. (Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 2022–20–may, 09/22/276/0436-son; 2023–1–yanvar, 09/23/734/0002-son; 2023–1–yanvar, 07/23/471/0001-son; 2024–26–fevral, 09/24/100/0152-son). <https://lex.uz/docs/-6026643?ONDATE=26.02.2024>
5. “Transparency International” xalqaro tashkiloti tomonidan e'lon qilingan Korruptsiyani qabul qilish indeksi ma'lumotlari. <https://www.transparency.org/en/cpi/2023>
6. Davlat ehtiyojlari uchun o'tkazilgan tanlov hujjatlari asosidagi ichki amaliy materiallar.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
